

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Економіко-гуманітарний інститут, гуманітарний факультет
(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра міжнародних економічних відносин
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДИПЛОМНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**на тему «Стратегія зовнішньоторговельної політики агропромислового
сектору України в умовах глобалізації»**

Виконав

студент 2 курсу, групи ГФ-218м
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»
(код і назва напрямку підготовки, спеціальності)

_____ Шершньов Ю.Д _____
(прізвище та ініціали студента)

Керівник Перeverзєва А.В _____
(прізвище та ініціали)

Рецензент Горошкова Л.А _____
(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2019 рік

РЕФЕРАТ

КДМР: 115 с., 11 рис., 5 табл., 60 джерел, 2 додатки.

Мета роботи - з'ясування сутності й теоретичних аспектів зовнішньоторговельної політики агропромислового сектору та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму її реалізації в національній економіці.

Об'єкт дослідження - теоретичні та практичні аспекти зовнішньоторговельної політики агропромислового сектору.

Предмет дослідження - особливості стратегії зовнішньоторговельної політики агропромислового сектору в умовах глобалізації.

Методи дослідження - наукової абстракції, діалектичний, абстрактно-логічний - при визначенні сутності поняття «зовнішньоторговельна політика» та визначення стратегії її формування; статистичного аналізу, графічний, аналітичний, факторний аналіз - для кількісний виміру впливу глобалізації на розвиток агропромислового комплексу.

Анотація. Досліджено поняття «зовнішньоторговельна політика» та його охарактеризовано її моделі та методи реалізації. Розглянуто стратегію формування зовнішньоторговельних відносин та механізм регулювання торговельних відносин. Виокремлено глобалізаційні передумови розвитку АПК. Здійснено кількісний вимір впливу глобалізації на розвиток агропромислового комплексу. Визначено проблеми розвитку агропромислового комплексу України на сучасному етапі. Розглянуто напрями вдосконалення державного регулювання торговельних відносин АПК. Побудовано інноваційно-інвестиційну стратегію торговельної політики агропромислового комплексу України.

ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА, АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС, ЕКСПОРТ, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, МІЖЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ,

СТРАТЕГІЯ, ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ, РОЗВИТОК, МЕХАНІЗМ, СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ.

Аннотация. Исследовано понятие «внешнеторговая политика» и его охарактеризованы ее модели и методы реализации. Рассмотрены стратегию формирования внешнеторговых отношений и механизм регулирования торговых отношений. Выделены глобализационные предпосылки развития АПК. Осуществлено количественное измерение влияния глобализации на развитие агропромышленного комплекса. Определены проблемы развития агропромышленного комплекса Украины на современном этапе. Рассмотрены направления совершенствования государственного регулирования торговых отношений АПК. Построено инновационно-инвестиционную стратегию торговой политики агропромышленного комплекса Украины.

ВНЕШНЕТОРГОВАЯ ПОЛИТИКА, АГРОПРОМЫШЛЕННЫЙ КОМПЛЕКС, ЭКСПОРТ, ГЛОБАЛИЗАЦИЯ, МИЖЖНАРОДНИ ОТНОШЕННЯ, СТРАТЕГІЯ, ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ И, РАЗВИТИЕ, МЕХАНИЗМ, СТРУКТУРА ЭКСПОРТА.

Abstract. The concept of "foreign trade policy" is investigated and its models and methods of implementation are characterized. The strategy of formation of foreign trade relations and the mechanism of regulation of trade relations are considered. The globalization prerequisites for the development of agroindustrial complex have been singled out. Quantitative measurement of the impact of globalization on the development of agro-industrial complex has been made. The problems of development of the agro-industrial complex of Ukraine at the present stage are identified. The directions of improvement of the state regulation of the agricultural relations of the agroindustrial complex are considered. The innovation-investment strategy of the trade policy of the agro-industrial complex of Ukraine is constructed.

FOREIGN TRADE POLICY, AGRICULTURAL COMPLEX, EXPORTS, GLOBALIZATION, INTERNATIONAL RELATIONS, STRATEGY, STATE REGULATION, REG

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну дипломну магістерську роботу.....	2
Реферат.....	4
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.....	8
Вступ.....	9
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.....	12
1.1 Зовнішньоторговельна політика: сутність, моделі та методи реалізації.....	12
1.2 Стратегії формування зовнішньоторговельних відносин.....	23
1.3 Механізм регулювання торговельних відносин.....	29
2 АНАЛІЗ ВПЛИВУ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	39
2.1 Глобалізаційні передумови розвитку АПК.....	39
2.2 Кількісний вимір впливу глобалізації на розвиток агропромислового комплексу.....	47
2.3 Проблеми розвитку агропромислового комплексу України під впливом глобалізаційних процесів.....	57
3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ АПК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	69
3.1 Удосконалення державного регулювання торговельних відносин АПК.....	69
3.2 Інноваційно-інвестиційна стратегія торговельної політики агропромислового комплексу України.....	74
4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	81
4.1 Аналіз потенційних небезпек.....	81
4.2 Заходи по забезпеченню безпеки.....	83

4.3 Заходи по забезпеченню виробничої санітарії та гігієни праці.....	86
4.4 Заходи безпеки у надзвичайних ситуаціях.....	93
4.4.1 Заходи з пожежної безпеки.....	93
4.4.2 Організація навчання працюючого та непрацюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях.....	96
Висновки.....	101
Перелік джерел посилань.....	103
Додаток А Зовнішня торгівля Українитоварами з країнами ЄС у 2017 році....	109
Додаток Б Товарна структура зовнішньої торгівлі за 9 місяців 2019 року.....	110

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Андрійчук В. Г. Агропромислові формування нового типу в контексті стратегії розвитку вітчизняного сільського господарства. – Київ, 2014. С. 3 – 9.
2. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2014. 624 с.
3. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз. Київ.: ННЦ ІАЕ, 2015. 290 с.
4. Аніловська Г. Я., Яремко Л. А. Глобалізація та управління зовнішньоекономічною сферою. Львів : Anet, 2014. 234 с.
5. Бабенко А. Г. Державне регулювання та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору. Київ: Економіка АПК, 2008. 85–88 с.
6. Балабанов И. Т., Балабанов А. И. Внешнеэкономические связи: учебное пособие. М.: Финансы и статистика, 2015. 512 с.
7. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України : стат. зб./ Державна служба статистики України. Київ, 2014. С. 54. URL: www.ukrstat.gov.ua. (дата звернення: (11.10.2019)).
8. Березівський П. С., Железняк А. М. Конкурентоспроможність молокопереробних підприємств. Львів, 2017. 198 с.
9. Бидик А. Г. Основні методичні аспекти оцінки інноваційних інвестицій. *Економіка АПК*. 2017. №4. С. 68-71.
10. Білик Ю. А., Файчук О. А. Оцінка порівняльних переваг в умовах міжнародної економічної інтеграції (на прикладі сільського господарства України). *Економіка України*. 2007. № 6(547). С. 69-76.
11. Благодетелева-Вовк С. Л. Система оцінки економічної ефективності діяльності промислових підприємств на основі застосування критерію якості (на прикладі машинобудування). Тернопіль, 2013. С. 10-19.

- 12.Блюмин С. Л., Шуйкова И. А. Модели и методы принятия решений в условиях неопределенности. Липецк, 2014. С. 18-80.
- 13.Бородіна О. М. Аграрний сектор України на шляху до євроінтеграції. Ужгород, 2016. 496 с.
- 14.Бородіна О. М. Чи зможе Україна стати світовим аграрним лідером? *Дзеркало тижня*. 16.09.2014. № 7. С. 14-20.
- 15.Вівчар О. О. Основні аспекти підвищення ЗЕД підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2015. № 2. С. 24-30
- 16.Відносини Україна – НАТО : економічні аспекти / за ред. О. І. Сойкіна. Київ, 2013. 120 с.
- 17.Вічевич А. М., Максимець О. В. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Львів: Афіша, 2014. 140 с.
- 18.Волкова І. А., Калініна О. Ю. Облік та аналіз експортно-імпортних операцій на прикладі підприємств Західного регіону. Луцьк: ВІЕМ. 2016. 237 с.
- 19.Губенко В. І. Механізм ЗЕД АПК: процеси, тенденції та розвиток. Біла Церква, 2012. 262 с.
- 20.Губенко В. І. Продукція АПК на зовнішніх ринках: стан, проблеми, методика оцінки конкурентоспроможності підприємств АПК. *наук. зб. Полтавської ДАА*. Полтава, 2008. С. 213-216.
- 21.Горянська Т. В. Зовнішня торгівля України та її місце у світовій економічній системі. *Стратегічні пріоритети*. 2011. №2. С. 6-12.
- 22.Дем'яненко М. Я., Іванина Ф. В. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможного аграрного виробництва. *Економіка АПК*. 2009. № 9. С. 35-37.
- 23.Державна служба статистики України. *Зовнішня торгівля України товарами у 2015 році*. 2016. №19. С. 9-15. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 24.Державна служба статистики України. *Зовнішня торгівля України товарами у 2017 році*. 2018. №19: Зовнішньоекономічна діяльність URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: (11.12.2019)).

25. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
(дата звернення: 09.12.2019).
26. Дугієнко О. В., Байгуш О. В. Кількісний вимір впливу глобалізації на розвиток агропромислового комплексу. К., 2018. 234 с.
27. Дослідний інститут органічного сільського господарства. (Forschungsinstitut für biologischen Landbau, FiBL) URL: <http://www.fibl.org/en/themes/organic-farming-statistics.html>.
28. Дослідницька, консалтингова та тренінгова фірма Organic Monitor – URL: <http://www.ecoviaint.com>. (дата звернення: 18.10.2019).
29. Єранкін О. О. Маркетинг в АПК України в умовах глобалізації: монографія. Київ: КНЕУ, 2009. 419 с.
30. Зовнішньоекономічна діяльність аграрного сектора – Джерело надходження іноземних інвестицій. URL: <http://ed.pdatu.edu.ua/article/view/128278/123244>.
31. Іващенко М. В. Наслідки глобалізації товарних ринків для національної економіки України. *Траектория науки*. 2016. № 4(9). С. 21-34.
32. Індекс глобалізації KOF. URL : <http://globalization.kof.ethz.ch>. (дата звернення: 19.11.2019).
33. Кандиба А. М. Зовнішньоекономічна діяльність в агропромисловому комплексі. Київ, 2014. 208 с.
34. Кваша С. М., Голомша Н. Є. Конкуренентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції на світовому аграрному ринку. *Економіка АПК*. 2006. № 5. С. 99-104.
35. Ковтун Е. О. Експортно-імпортні операції України на зовнішніх ринках. Економічні науки. Київ, 2013. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=67541> (дата звернення: 01.12.2019).
36. Либман А. В., Хейфец Б. П. Мировые процессы транснационализации. *Вопросы экономики*. 2006. №12, С. 61-79.
37. Липов В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Київ, 2008. С. 157–158.

- 38.Лука О.Ф. Україна на світовому ринку агропродовольчої продукції. *Економіка АПК*. 2003. № 11. С. 116-123.
- 39.Масленніков Є. І., Кузнєцов Е. А., Сафонов Ю. М. Інноваційна економіка: Кількісні та практичні аспекти. Херсон, 2016. 156 с.
- 40.Мостенська Т. Л. Федерація органічного руху України, IFOAM. Перспективи розвитку органічних продуктів України. *Економіка АПК*. 2013. №11. С.1-14. URL: www.organic.com.ua
- 41.Підтримка аграрної сфери як чинник вирішення проблем продовольчої безпеки. 2019. URL: <http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua>. (дата звернення: 20.11.2019).
- 42.Пітель Н.Я. Посилення конкурентних позицій АПК України на зовнішньому ринку в умовах глобалізації: збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. Кам'янець-Подільський, 2009. С. 146-149.
- 43.Про Концепцію загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 21 листоп. 2002 р. № 228, IV. URL: rada.gov.ua. (дата звернення: 19.10.2019).
- 44.Родченко В. В. Глобалізація ринків і виробництва – один із важливих факторів впливу на розвиток економіки України. Проблеми системного підходу в економіці. *Електронне наукове фахове видання*. 2011. № 2. С. 3-8.
- 45.Стратегія зовнішньоекономічної діяльності в умовах транснаціоналізації. 2017. URL: <http://businessnavigator.ks.ua/journals>. (дата звернення: 22.11.2019).
- 46.Талавіра Є. В. Сучасні тенденції регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*. 2014. № 9. С. 6-8.
- 47.Фесина А. А. Агропромисловий комплекс в системі зовнішньоекономічної діяльності України / за ред. П. Т. Саблука. Київ, 2015. 242 с.

- 48.Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля. Київ: КНЕУ, 2010. 487 с.
- 49.Шубравська О. В. Ризики сталого розвитку АПС України в умовах глобалізації. *Економіка України*. 2007. № 2. С. 62-68.
- 50.Consultative Group on International Agricultural Research. URL: <https://wle.cgiar.org>. (дата звернення: 11.11.2019).
- 51.Craig D. Idso, Estimates of Global Food. Production in the Year 2050: Will We Produce Enough to Adequately. Feed the World. 2011. 43 p.
- 52.Eurostat, statistics explained. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained> 10 (дата звернення: (11.12.2019).
- 53.Food and Agriculture Organization of the United Nations. URL: <http://agris.fao.org>. (дата звернення: (01.12.2019).
- 54.In Venture Investment Group. URL: <https://www.inventure.ua/project/agtech-ukraine>. (дата звернення: (18.10.2019).
- 55.Robbins M. Exploring the localisation dimension of food sovereignty. *Third World Quarterly*. № 36, 3, (449), 2015. 7 P.
- 56.Roudart L., Mazoyer M. Large-Scale Land Acquisitions: A Historical Perspective. *Revue internationale de politique de développement*. 2015. № 2. С. 5-15.
- 57.Strubenhoff H., Movchan V., Burakovsky I. Agriculture, bioenergy and food policy in Ukraine – analyses, conclusions and. Kyiv, 2008. 350 p.
- 58.UNCTAD, World Investment Report. 2018. URL: <http://unctad.org/wir>
- 59.United States Department of Agriculture, Foreign Agricultural Service URL: <https://apps.fas.usda.gov>. (дата звернення: (01.12.2019).

